

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

(Maandoverzicht no. 7/8 - 1973)

(Tijdvak van 1-7-1973 t/m 31-8-1973)

I N H O U D

No. 1.153.021

	blz.
De Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland-marxistisch-leninistisch	1
Nederlandse deelname aan het Tiende Wereldjeugdfestival	9
Communistische Partij van Nederland	12
Algemeen Nederlands Jeugdverbond	15
Kommunistenbond Proletarisch Links	17
Rechts-extreme groeperingen in Nederland	20
De ideologische aspecten van het Sino-Sowjet conflict	25

De Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland - marxistisch-leninistisch

1. Ontstaan en politieke stellingname

De Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland - marxistisch-leninistisch (KEN/ml) is voortgekomen uit de in 1962/63 in Rotterdam ontstane pro-chinese oppositie binnen de CPN. De opposanten groepeerden zich aanvankelijk rond het blad "Spartacus", maar startten al spoedig met de opbouw van een nieuwe partijorganisatie. Deze organisatie kreeg in 1969 de naam KEN; zij verwierf zich bekendheid doordat zij in het najaar van 1970 leiding gaf aan de in Rotterdam uitgebroken havenstaking.

Sinds 1971 hebben meerdere scheuringen er toe geleid dat zowel het karakter als de personele bezetting van de organisatie sterk veranderd zijn. Vlak na de grote scheuring in 1971, waarbij de Kommunistische Partij van Nederland - Marxistisch-Leninistisch - thans Socialistische Partij (S.P.) geheten - ontstond, verdween de KEN als organisatie tijdelijk geheel. De overblijvende leden organiseerden zich nadien in het Marxistisch-Leninistisch Arbeiders Front In Aanbouw (MAFIA), dat korte tijd later toch weer de naam KEN kreeg, zij het dat, ter onderscheiding van de oude organisatie, aan deze naam "marxistisch-leninistisch" werd toegevoegd.

Van meer recente data zijn de afsplitsingen welke in Rotterdam en Amsterdam hebben plaatsgevonden. In maart 1972 stapten een zeventiental Rotterdamse arbeiders uit de KEN/ml, omdat zij het niet eens waren met de door het Centraal Comité bevolen opheffing van het buurtwerk. Zij vormden de Kommunistische Kring Rijnmond - marxistisch-leninistisch en zijn voornamelijk actief in de Rotterdamse oude wijken. In januari 1973 bedankte vrijwel de gehele Amsterdamse afdeling voor het lidmaatschap, na een conflict met de landelijke leiding over het uitstellen van een voorbereide anti-stakingswet-campagne.

Blijkens de statuten, welke op het op 17/18 juni 1972 gehouden tweede congres van de KEN/ml werden goedgekeurd, is de fundamentele doelstelling van de KEN/ml: "de volledige omverwerping van de bourgeoisie als heersende klasse, de vestiging van de dictatuur van het proletariaat in de plaats daarvan en uiteindelijk de verwezenlijking

van de communistische maatschappij". De KEN/ml beschouwt daarbij de opvattingen van MAO TSE TOENG over het marxisme-leninisme als haar theoretische grondslag. In haar optreden manifesteert de KEN/ml zich echter meer en meer als een wat starre dogmatische marxistisch-leninistische groepering.

Op korte termijn stelt de KEN/ml zich ten doel de vorming van een communistische partij in Nederland. Een nieuwe communistische partij is naar haar mening noodzakelijk geworden omdat de CPN "vervallen is tot het moderne revisionisme".

Anders dan de S.P.-leiding, gelooft de KEN/ml-leiding niet, dat eisen en programma gedurende de actie kunnen worden ontwikkeld, maar stelt zij dat uitsluitend aan de hand van een onderzoek naar de objectieve leefsituatie, acties succesvol ten uitvoer kunnen worden gebracht en de politieke bewustwording kan worden bevorderd. Voorwaarde voor het verrichten van goed onderzoek is dat de organisatie sterke bindingen heeft met de massa's, zowel in bedrijven als in buurten en op scholen.

De KEN/ml zal, zo blijkt uit een recent door haar uitgegeven manifest tegen de "illegalisering" van de maoïstische Kommunistische Partij van Duitsland (KPD), niet schromen de geldende rechtsregels van de huidige samenleving te overtreden. Zelfs acht zij het principieel onmogelijk dat communisten zich onderwerpen aan de wetten van een kapitalistisch land, omdat dat zou betekenen dat zij zich neerleggen bij het voortbestaan van het kapitalistische systeem. Daartegenover poneert men de stelling dat voor het afdwingen van het socialisme het "steeds noodzakelijk zal blijken de legaliteit van de burgerlijke maatschappij te overtreden".

2. Organisatie (Zie bijlage)

De KEN/ml-leiding heeft er naar gestreefd de organisatie in overeenstemming te brengen met de eisen die het onderzoek stelt, ofwel, zoals dat binnen de KEN/ml wordt gesteld, de dialectische eenheid tussen organisatie en onderzoek tot stand te brengen. De organisatie-vorm waarin deze eenheid het beste tot uitdrukking komt is naar de mening van de KEN/ml de bolsjewistische cellenorganisatie.

Het ledental van de KEN/ml is - door de organisatie in cellen - moeilijk exact aan te geven. Vermoedelijk is het niet veel groter dan ongeveer 150. Het aantal sympathisanten met de KEN/ml-politiek is be- duidend hoger, hetgeen onder meer kan worden afgeleid uit de aanwezig- heid van ongeveer 450 personen op de in Rotterdam gehouden centrale 1 mei-manifestatie van de KEN/ml. Ongeveer 1000 personen hebben een abonnement op het centraal orgaan van de beweging, de "RODE TRIBUNE".

De leidinggevende leden zijn voornamelijk afkomstig uit de Tilburgse afdeling van de voormalige studentenvakbeweging. De alge- meen secretaris van de KEN/ml, H.P.L. CR , was de laatste voor- zitter van de Nederlandse Studentenraad. Ook het overgrote deel van de overige leden wordt gevormd door studenten van de Katholieke Hoge- school te Tilburg. In opdracht van het Centraal Comité is een groot aantal van hen verhuisd naar Rotterdam, teneinde de opbouw van de KEN/ml in Rotterdam - volgens de KEN/ml het belangrijkste proleta- rische centrum in Nederland - te realiseren.

In een tiental plaatsen buiten Rotterdam is de KEN/ml voorname- lijk actief via de "Kommunistische Studenten Bond" (KSB) en het "Landelijk Vietnam Komitee" (LVK).

In de voorlopige organisatie-opzet kent de KEN/ml vier strijd- organisaties. Deze staan elk onder leiding van een landelijk bureau, waarin door het Centraal Comité drie secretarissen worden benoemd, die resp. verantwoordelijk zijn voor organisatie, agitatie/propaganda en scholing. Vanuit de strijdorganisaties kunnen secretarissen met een specifieke taak in het landelijk bureau worden gekozen.

De organisatie-secretarissen van de landelijke bureau's vormen samen het landelijke organisatie-secretariaat, dat verantwoordelijk is voor het functioneren van het partijapparaat (zoals de drukkerij) en voor de financiën.

De agitatie/propaganda-secretarissen zijn, namens hun lande- lijke bureau's, opgenomen in de redactie van de "Rode Tribune". Daar- naast zijn zij verantwoordelijk voor de uitgave van de periodieken, pamfletten en brochures door hun strijdorganisaties.

De scholingssecretarissen zijn verantwoordelijk voor de sympa- thisanten- en basisscholing binnen hun strijdorganisaties. Gezamenlijk

dragen zij zorg voor de organisatie en opzet van de kaderscholing.

De coördinatie van de activiteiten van het landelijke organisatie-secretariaat, de redactie van de Rode Tribune en het landelijke scholingssecretariaat is in handen van de algemeen secretaris.

3. Strijdorganisaties

Van de geplande vier strijdorganisaties functioneren er nu drie min of meer. Alleen het Landelijk Buurtwerk Bureau moet nog geformeed worden. Dat zal pas gebeuren als voldoende kaderleden beschikbaar zijn om het buurtwerk planmatig op te bouwen.

Het Landelijk Bedrijfswerk Bureau (LBB) is verantwoordelijk voor de opbouw van de organisatie in het sociaal-economische vlak. Voorzover bekend werkt het LBB thans met drie bedrijfscellen: twee in de Rotterdamse haven en een in de metaalindustrie.

Het LBB tracht zijn doeleinden te bereiken door het organiseren van oppositie binnen de erkende vakorganisaties. Door deze zogenaamde "Rode Vakbonds Oppositie" (RVO), hoopt de KEN/ml mogelijkheden te krijgen om invloed op het beleid van de bonden uit te oefenen. Binnen de KEN/ml realiseert men zich dat het slagen van de RVO in grote mate afhankelijk is van de interne democratische verhoudingen binnen de bonden. De KEN/ml is dan ook groot voorstander van een uitbreiding van het bedrijvenwerk van de bonden, waarbij de bedrijfscontactcommissies volgens de KEN/ml moeten worden omgevormd tot strijdorganisaties van de arbeiders (uiteraard zo mogelijk onder leiding van door de KEN/ml geïnstrueerde RVO-ers).

Door de havengroep van het LBB wordt een maandelijks verschijnende periodiek onder de naam HAVENKOERIER uitgegeven; de metaalgroep geeft een eveneens maandelijks verschijnend BULLETIN uit.

De tweede, qua omvang wat grotere, reeds functionerende strijdorganisatie staat onder leiding van het Landelijk Studentenwerk Bureau. De organisatie opereert betrekkelijk zelfstandig onder de naam Kommunistische Studenten Bond (KSB). Er fungeren cellen op diverse middelbare scholen, sociale academies, Hogescholen en Universiteiten. Vooral op de Hogescholen in Eindhoven en Tilburg neemt de KSB vrij sterke posities in. Door de KSB wordt maandelijks het blad "De Rode Studentenpers" uitgegeven.

De derde "massa-organisatie", het Landelijk Vietnam Komitee (LVK), is, niettegenstaande het feit dat reeds verschillende activiteiten werden georganiseerd, feitelijk nog in staat van opbouw. Het LVK werd eind 1972, vermoedelijk op instigatie van de KPD, gevormd om de "solidariteit met de strijd van het Vietnamese volk tot uitdrukking te brengen". Naast het "Amerikaanse imperialisme" werd ook het "Russische sociaal-imperialisme" sterk veroordeeld. Het LVK moet in de nabije toekomst uitgroeien tot een "Liga tegen het Imperialisme", die moet fungeren als de massa-organisatie van de (te vormen) communistische partij, die de "in de vergetelheid geraakte internationale solidariteit" opnieuw gestalte zal moeten geven.

De vele activiteiten van het LVK, waaronder het verstoren van de manifestatie "Rotterdam voor Héél Vietnam", zijn een belemmering geweest voor een planmatige opbouw van het LVK als "bolsjewistische massa-organisatie". Vanuit een aantal aangesloten comité's heeft dat geleid tot ernstige kritiek op de landelijke leiding. Deze kritiek komt op het volgende neer:

- de landelijke leiding heeft onvoldoende aandacht gegeven aan de actuele informatieverschaffing aan de comité's;
- de landelijke leiding heeft geen planmatig onderzoek gedaan naar de relatie tussen de internationale solidariteit en de werkterreinen van de andere strijdorganisaties, waardoor bijvoorbeeld niet duidelijk was hoe de relatie tussen het LVK en die strijdorganisaties, zoals de KSB, was.

In een recent artikel in het LVK-blad "Internationale Klassenstrijd" wordt deze kritiek goeddeels van de hand gewezen. Gesteld wordt dat het LVK géén communistische kaderorganisatie is, maar een massa-organisatie met één afgebakend terrein van de klassenstrijd, de internationale solidariteit. Het LVK en de aangesloten comité's bewegen zich alleen op "binnenlands terrein", om daar de betekenis van de internationale solidariteit te verduidelijken, door ze te verbinden met de eigen werk- en leefsituatie van het Nederlandse volk. Volgens het artikel is het LVK een volkomen zelfstandige organisatie, waarin de communisten door hun praktische en politieke inbreng de leidende rol spelen.

Behalve het reeds eerder genoemde blad "Internationale Klassenstrijd", dat ongeveer vier maal per jaar verschijnt, wordt door het LVK maandelijks de "LVK-krant" uitgegeven.

4. Financiën

Verantwoordelijk voor het financiële beleid is het landelijk organisatie-secretariaat, dat alle financiële handelingen - ook van de KSB en het LBB - laat lopen via de drukkerij/uitgeverij van de KEN/ml, de stichting "Het progressieve boek".

Tijdens het in juni 1972 gehouden congres werd namens de toen nog bestaande financiële commissie meegedeeld dat de uitgave van pamfletten en periodieken had geleid tot een negatief financieel resultaat. Door andere inkomsten, afkomstig uit contributies (f 10,- per maand per lid), het propagandafonds, de uitgave van boeken en door giften (die de belangrijkste inkomstenbron vormden) kon over het totaal toch nog een batig saldo worden geboekt.

De KEN/ml heeft geen personen in permanente dienst. Wel kunnen, als dat noodzakelijk is, enkele personen tijdelijk van beroepswerkzaamheden worden vrijgesteld voor partijwerk. Voorzover mogelijk wordt dan een beroep gedaan op personen die aanspraak kunnen maken op een werkloosheidsuitkering.

5. Relatie tot het internationale communisme

De KEN/ml onderhoudt goede contacten met de Westduitse maoïstische organisatie KPD. Deze zou zelf goede relaties hebben met de Noord-Koreaanse Werkers Partij en een maandelijks subsidie van die partij ontvangen.

Blijkens een artikel in de "Rode Tribune" heeft de "woedende communistenhetze in West-Duitsland (...) de versterkte aaneensluiting van alle werkelijk vooruitstrevende en communistische organisaties in heel Europa" tot gevolg gehad. Daarbij worden organisaties genoemd in Zwitserland, Denemarken, Oostenrijk, Luxemburg, Italië en Griekenland, alsmede Ethiopische, Turkse, Afghaanse, Perzische en Iraakse organisaties in Europa.

Tussen de KPD en de KEN/ml bestaan contacten zowel op centraal niveau - vermoedelijk is organisatie-secretaris De BOI daarbij de

centrale figuur - als op het niveau van de strijdorganisaties. Zo publiceerde het LVK in een recente uitgave van het blad "Internationale Klassenstrijd" een gemeenschappelijke verklaring met de Westduitse "Liga tegen het Imperialisme" en het Westduitse "Nationale Vietnam Komitee", die beide te beschouwen zijn als strijdorganisaties van de KPD. In de verklaring kondigen de organisaties "gecoördineerde massa-acties aan, die niet door tegenmaatregelen van de imperialisten gestopt kunnen worden, als de USA de bombardementen op Vietnam hervat of als het vredesaccord op andere wijze geschonden wordt".

In dit verband is op te merken dat medio april leden van de KEN/ml deelnamen aan een demonstratie die door de KPD was georganiseerd. Deze demonstratie leidde onder meer tot de bezetting van het stadhuis van Bonn. Eindhovense KSB-leden hebben in mei j.l. getracht deel te nemen aan een verboden KPD-betoging te Dortmund tegen het bezoek van BREZJNEV aan West-Duitsland. Volgens eigen verklaringen slaagden zij er echter niet in tot het centrum van de stad door te dringen.

In eigen land heeft de KEN/ml, daarbij gesteund door haar strijdorganisaties, een actieve campagne gevoerd tegen de maatregelen die in West-Duitsland tegen de KPD en haar leiders werden genomen. Volgens de KEN/ml waren deze maatregelen bedoeld om een zodanig klimaat te scheppen dat de KPD tot een onwettige organisatie kon worden verklaard. De campagne in ons land werd verbonden aan de actie voor het behoud van democratische rechten. Daarbij werd o.m. gewezen op de aanvallen van de reactie op de democratische rechten van de arbeiders, waaronder het stakingsrecht.

6. Invloed van de KEN/ml

De sterke discipline, die een gevolg is van het hoge politieke niveau van de leden en de praktische werking van het democratisch centralisme en de opbouw van de organisatie in cellen, maken de KEN/ml tot een organisatie die onder voor haar gunstige omstandigheden grote invloed kan uitoefenen op bepaalde gebeurtenissen. De KEN/ml beweert het geweld niet na te streven, maar zij zal het ook zeker niet uit de weg gaan. Door provocaties zal zij zelfs gewelddadig optreden van de politie trachten uit te lokken, om dat geweld

met "tegen geweld" te beantwoorden. (Deze taktiek werd door de KPD toegepast bij de bezetting van het stadhuis van Bonn en door de KEN/ml ook tijdens de boycotactie van de manifestatie van de organisatie "Rotterdam voor Héél Vietnam". Daarbij kwam het inderdaad tot schermselingsen met de politie, waarbij een aantal vooraanstaande kaderleden van de KEN/ml betrokken was.)

De invloed van de KEN/ml op het sociaal-economische terrein is vooralsnog uiterst gering. De gehele bedrijfsorganisatie bestaat uit drie cellen, waarin slechts enkele KEN/ml-leden en een tiental sympathisanten actief zijn. Als de omstandigheden het noodzakelijk maken, kan de bedrijfswerkorganisatie echter vrijwel onmiddellijk beschikken over de steun van een aantal KSB-leden. Verwacht mag worden dat de KEN/ml binnenkort een campagne zal beginnen om haar aanhang onder de arbeiders uit te breiden. Daarbij zal zij ongetwijfeld o.m. gebruik maken van reeds bestaande tegenstand tegen plannen om in de overslaghavens de volcontinu-dienst in te voeren.

De invloed van de KSB is, met name op de Hogescholen in Tilburg en Eindhoven vrij groot. De KSB, die in haar activiteiten de nadruk legt op de strijd voor een "sosjalistische studie" en tegen de "disciplinering van het wetenschappelijk onderwijs", heeft in Tilburg een dominerende positie en is daar in feite de enige goed georganiseerde studenten-oppositie.

Nederlandse deelname aan het Tiende Wereldjeugdfestival

Onder de ongeveer 25.000 buitenlandse gasten, die van 28 juli tot 5 augustus deelnamen aan het Tiende Wereldjeugdfestival in Oost-Berlijn, bevond zich een ruim 100 leden tellende Nederlandse delegatie. De delegatie was samengesteld onder auspiciën van het Nederlands Komitee voor Internationaal Jongerenwerk (NKIJ), waar een groot deel van de jongerenorganisaties in Nederland bij is aangesloten. De procedure, die bij de samenstelling van de delegatie werd gevolgd, maakte het mogelijk dat verschillende politieke richtingen in de delegatie werden vertegenwoordigd. Het Jongeren Kontakt voor Uitwisseling (JKU, de jongerenorganisatie van de vereniging "Nederland-USSR"), niet gelukkig met het feit dat de Nederlandse delegatie in Oost-Berlijn geen toonbeeld van eensgezindheid zou zijn, heeft nog met de gedachte gespeeld om zelf een meer socialistisch georiënteerde delegatie samen te stellen. Dat die opzet niet is verwezenlijkt houdt mogelijk verband met de stringente richtlijnen die door het Voorbereidend Comité waren uitgevaardigd en met het feit dat het JKU - zij het na enige moeilijkheden - in de Nederlandse delegatie een sterke positie wist te verwerven.

Van de jeugdorganisatie van de CPN, het ANJV, viel niet te verwachten dat het aan het festival een positieve bijdrage zou willen leveren. Reeds bij het Negende Wereldjeugdfestival, dat in 1968 in Sofia werd gehouden, had het ANJV van deelname afgezien. De motivering voor het ook nu weer niet deelnemen door het ANJV werd gegeven in het blad "Jeugd" (nr. 7/8 - 1973) en gedeeltelijk overgenomen in "De Waarheid" (d.d. 3-8-1973). Volgens het artikel in "Jeugd" stelt het ANJV zich op het standpunt dat dergelijke festivals een bijdrage moeten zijn aan het versterken van de banden van vriendschap tussen de jongeren van alle landen en werelddelen en dat zij voor alle progressieve en anti-imperialistische jongeren, die de festivalgrondslag onderschrijven, toegankelijk moeten zijn. In het artikel wordt gesuggereerd dat het besluit om niet deel te nemen pas gevallen is nadat het Internationaal Voorbereidend Comité geweigerd had uitsluitel te geven over de vraag of de progressieve jeugd van Israël, Indonesië, Spanje, Griekenland en Portugal aan het festival zou kunnen deelnemen. Het lijkt echter geen twijfel dat het ANJV, ook als aan haar voorwaarden zou zijn voldaan, in geen geval naar Berlijn zou zijn gegaan; de CPN-leiding zou haar toekomstige kaderleden zeker niet aan beïnvloeding van Oosteuropese zijde hebben willen blootstellen.

De Nederlandse delegatie heeft - anders dan door haar aanwezigheid - nauwelijks een bijdrage geleverd tot het welslagen van het festival. De heterogene samenstelling was er verantwoordelijk voor dat de Nederlandse delegatie - gemeten naar hetgeen in communistische kring gebruikelijk is - weinig discipline en uniformiteit vertoonde. Ook bleek het niet mogelijk een gezamenlijk standpunt te verwoorden met betrekking tot de politieke kwesties die in massa-meetings, seminaria en conferenties aan de orde gesteld werden. Een uitzondering vormden de leden van het JKU, die meer dan de anderen een ideologische band hadden met de aan het festival ten grondslag liggende opvattingen. Een aantal van hen leverde een bijdrage op cultureel terrein. Het JKU, waarvoor dit festival eigenlijk het eerste optreden naar buiten betekende, was er op geband contacten te leggen met Oosteuropese organisaties ten behoeve van de uitwisseling van jongeren, die het JKU ter hand wil nemen wanneer de organisatie zijn definitieve vorm zal hebben gevonden. Daar ook andere groepen met dezelfde intentie naar Oost-Berlijn waren gegaan, ontstond er enige naijver, die in de delegatie een minder prettige sfeer teweeg bracht.

Bij een groot deel van de Nederlandse delegatie blijkt het festival niet dat enthousiasme te hebben verwekt, dat er door de organisatoren ongetwijfeld van was verwacht. Het festival vertoonde dan ook alle kenmerken die bij een door communisten georganiseerd propaganda-festijn mogen worden verwacht. Het massale karakter, waardoor voor een individuele inbreng nauwelijks plaats was, de militaristische inslag en de door het voortdurend herhalen van dezelfde slogans kunstmatig aandoende sfeer van saamhorigheid kon dan bij sommigen slechts huiver teweeg brengen.

Het lijkt niet waarschijnlijk dat er zich op grond van in Oost-Berlijn opgedane ervaringen wijzigingen zullen voordoen in de beoordeling van het communistische politieke systeem door de Nederlandse jongerenorganisaties. Daarvoor waren de propagandistische oogmerken te duidelijk herkenbaar en is de politieke invloed van de delegatieleden te gering. Dat neemt echter niet weg dat het festival op den duur voor de Oosteuropese organisatoren toch vrucht kan afwerpen wanneer er waardevolle contacten in het persoonlijke vlak zijn gelegd.

Voor het JKU betekende het festival het startpunt van zijn activiteiten, die voornamelijk zullen bestaan in het op touw zetten van uitwisselingsprojecten met landen met een socialistische maatschappij-

structuur. Het is echter de vraag of de JKU-leiding, die er nogal ambitieuze plannen op na houdt, door de leiding van de vereniging "Nederland-USSR" voldoende ruimte gelaten zal worden om al haar ideeën te verwezenlijken.

Communistische Partij van Nederland

Nationale manifestatie

Op 20 oktober organiseert de CPN een nationale manifestatie "voor de verdediging van de democratische rechten, voor vrede en veiligheid, voor loonsverhoging en prijsstop". De manifestatie komt in de plaats van het traditionele Waarheid-festival, dat volgens de partij-leiding teveel was gaan lijken op een carnavaleske gebeurtenis. Het programma van de manifestatie, dat gedeeltelijk in de Amstelhal van de RAI te Amsterdam zal worden afgewerkt, omvat drie belangrijke onderdelen:

1. een programma met artisten dat ongeveer 1½ uur zal duren;
2. een politieke meeting, die eveneens 1½ uur in beslag zal nemen;
3. een demonstratieve optocht door Amsterdam. Deze optocht zal een soortgelijk karakter krijgen als de demonstratie welke op 4 oktober 1969 - ter gelegenheid van de afsluiting van de viering van het vijftig-jarig bestaan van de CPN - werd gehouden, hetgeen betekent dat propaganda-wagens en muziekcorsussen de stoet zullen verlevendigen.

Door de partijleiding zijn 30.000 toegangskaarten (à f 1,50) vervaardigd, maar de manifestatie zal al als zeer geslaagd worden beschouwd als het aantal deelnemers éénderde daarvan bedraagt.

Partijconferentie

Eind november/begin december zal door de CPN een partijconferentie worden gehouden. Deze partijconferentie, die moet worden voorafgegaan door soortgelijke bijeenkomsten in de districten, zal een inventarisatie maken van de rol van de partij in het maatschappelijk gebeuren. Met name zal gesproken worden over de betrekkingen met de internationale communistische beweging. Het partijbestuur zal in september een verklaring voor de conferentie publiceren.

De conferentie zal tevens fungeren als start van de campagnes voor de verkiezingen van de Provinciale Staten in 1974.

Petitie-actie

De plannen tot harmonisatie van lonen en salarissen van chauffeurs en trambestuurders bij de openbare vervoersbedrijven in de grote steden - die voor de Amsterdamse chauffeurs een salarisverlaging van 5 à 10 procent konden betekenen - zijn voor de CPN aanleiding geweest het initiatief te nemen tot een petitie-actie. De Amsterdamse chauffeurs werd gevraagd een petitie te ondertekenen, waarin de voorgestelde

intrekking van de z.g. éénmanstoelag, onaanvaardbaar werd genoemd in een tijd waarin de prijzen schrikbarend snel stijgen. Massale ondertekening van de petitie zou, volgens de initiatief-nemers, een belangrijke ondersteuning betekenen voor het optreden van de vakbonden. De petitie werd op 13 augustus door een vijftal CPN-ers, werkzaam bij het GVB (Gemeentelijk Vervoers Bedrijf), aan de secretaris-generaal van het Ministerie van Binnenlandse Zaken overhandigd.

Tegelijk met deze actie startte het dagblad "De Waarheid" een propaganda-actie voor verhoging van de lonen in de andere grote steden tot het Amsterdamse niveau.

Financiële campagne

Door het dagelijkse bestuur van de CPN is "op alle progressieve mensen in ons land een dringend beroep gedaan om in de komende periode een bedrag van f 550.000,-- bijeen te brengen ter ondersteuning van het werk van de partij en van "De Waarheid". In de oproep wordt er op gewezen dat de inzameling van gelden extra noodzakelijk is, aangezien in de komende periode twee belangrijke verkiezingscampagnes moeten worden gevoerd.

De financiële campagne in het boekjaar 1972/1973 heeft een bedrag van f 540.000,-- opgeleverd. Daarvan werd f 250.000,-- bijeengebracht middels het donatiefonds, f 120.000,-- met de kerstenveloppen-actie, f 110.000,-- met de paasenveloppenactie en f 60.000,-- middels het vacatiefonds. In de nieuwe campagne is de taak voor het donatiefonds f 10.000,-- hoger gesteld. De overige acties moeten tenminste gelijke bedragen opbrengen als tijdens de afgelopen campagne. Afdelingen en districten hebben zichzelf tot taak gesteld er voor te zorgen dat de donaties voor het grootste deel al vóór de nationale manifestatie zijn ingetekend.

Leden- en lezersbestand

Voor het eerst sinds lange tijd is er weer duidelijke vooruitgang in het aantal leden van de CPN en lezers van het dagblad "De Waarheid" te constateren geweest. Het aantal vaste abonnees op de partijkrant steeg in een jaar met ruim 800 tot bijna 16.000. Ook het aantal mensen dat de krant alleen in het weekend bezorgd krijgt steeg aanzienlijk, van 4500 medio 1972 tot 6000 medio 1973.

In het afgelopen jaar werd door de partij ook ledenwinst geboekt. Tijdens de verkiezingscampagne in 1972 zouden ruim 800 nieuwe aanmeldingen zijn geregistreerd. Velen van hen effectueerden hun lidmaatschap echter niet. De totale netto-winst zal daardoor dan ook veel geringer zijn. In Amsterdam, het belangrijkste partijdistrict, steeg het aantal leden van bijna 4500 tot bijna 4600.

*
*
*

Algemeen Nederlands Jeugdverbond

Organisatie

Tussen de landelijke leiding van het ANJV enerzijds en de districtsleidingen van het ANJV en de CPN in het district Noordholland Noord anderzijds, bestaat reeds geruime tijd een diepgaand verschil van mening omtrent het organisatorische verband tussen het ANJV en de CPN.

De landelijke leiding van het ANJV beschouwt het Verbond, hoewel politiek verbonden met de CPN, als een zelfstandige organisatie, die het recht heeft haar leden en bestuursleden dáár in te zetten waar het naar haar mening nodig en nuttig is.

Lijnrecht hiertegenover staat de opvatting van de districtsleidingen van het ANJV en van de CPN in Noordholland Noord, die zich op het standpunt stellen dat het ANJV slechts de jeugdorganisatie van de CPN is en als zodanig in ondergeschikte betrekking tot de CPN staat. Deze opvatting wordt gedeeld door de voorzitter van de CPN, de heer H. HOEKSTRA, die de ANJV-leiding duidelijk te verstaan heeft gegeven dat de belangen van de CPN te allen tijde voorrang dienen te hebben boven die van het ANJV.

Met deze uitspraak en de vervanging van de voorzitter van het ANJV, de heer De LEI, door de heer J. BO, had het conflict opgelost kunnen zijn, ware het niet dat ook de nieuwe voorzitter zich op het standpunt van zijn voorganger stelt.

Het gevolg van de controverse tussen CPN en ANJV is geweest dat de ANJV-activiteiten in Noordholland Noord sterk zijn teruggelopen en de werving van nieuwe leden zelfs geheel is stilgelegd. Jonge leden van de CPN kregen daar van de districtsleiding het advies voorlopig maar geen lid van het ANJV te worden.

Het verlangen van de ANJV-leiding naar meer zelfstandigheid vindt wellicht zijn oorzaak in de gerechtvaardigde vrees dat de CPN de meest bekwame en geschikte kaderleden uit het ANJV naar zich toe zal halen, waardoor de jeugdorganisatie haar eigen taken niet meer naar behoren zou kunnen vervullen. Het is tenslotte de verdienste van het ANJV geweest dat zij vele jongeren- en studentengroeperingen samen wist te brengen in het Komitee Jongeren voor Vietnam, waarmee zij een reële bijdrage leverde aan de toenadering tussen communisten en andersgezinden.

Activiteiten

Op 30 juni 1973 werd te Utrecht de manifestatie "UTRECHT HELPT NGUYEN" gehouden. De organisatie hiervan was in handen van de CPN, maar de uitvoering werd opgedragen aan het ANJV.

Tijdens de door ± 240 personen bijgewoonde manifestatie traden diverse "popgroepen" op. De bedoeling was dat tussen het optreden van deze groepen door gediscussieerd zou worden over diverse politieke onderwerpen. De politieke interesse bleek echter zo gering dat er slechts 10 minuten aan de voorgenomen politieke discussies werd besteed.

Op 9, 10 en 11 juni 1973 hield het ANJV haar jaarlijkse Pinkstermanifestatie op de camping "'t Gelloo" te Ede, waaraan ongeveer 350 personen deelnamen.

Hoogtepunt van dit Pinksterweekend was de meeting op zondagavond, waar de heer R.WA, oud-voorzitter van het ANJV en lid van het Partijbestuur van de CPN, het woord voerde over het thema waaronder het kamp werd gehouden: "NEDERLAND NEUTRAAL EN ATOOMVRIJ".

Van 21 juli tot 11 augustus werd in de kampeerboerderij "De Hofstee" te Nunspeet het ANJV-zomerkamp gehouden. Aan de eigenaar van de boerderij was bij de reservering medegedeeld dat het ANJV een niet aan een bepaalde kerkelijke of politieke richting gebonden jeugdorganisatie is.

Buiten een discussieavond op 1 augustus, waarbij de heer M.BAKKER aanwezig was, is hoegenaamd geen politieke activiteit ontplooid. Wel werd na de discussieavond een protestbrief tegen de afwijzing van de gratieverzoeken van de veroordeelde bestuursleden van de VVDM opgesteld en verzonden aan de Minister van Justitie.

Aan het kamp namen 42 ANJV-leden in de leeftijd van 15 tot 25 jaar deel.

Opmerkelijk is dat, wanneer het ANJV gezamenlijk met andere jongeren- en studentengroeperingen acties op touw zet en uitvoert, deze doorgaans redelijk succesrijk zijn. De acties echter die uitsluitend door het ANJV georganiseerd worden draaien veelal op een mislukking uit, getuige ook de manifestatie "UTRECHT HELPT NGUYEN".

Kommunistenbond Proletarisch Links

Leiding

Uiteraard is na de laatste P.L.-conferentie in juni, door het optreden van de afdeling Utrecht en het daaropvolgend uittreden van deze afdeling en een aantal andere P.L.-ers, de samenstelling van de leiding "aangepast".

Blijkens een ledenbrief, gedateerd 15 augustus j.l. wordt de Centrale Leiding nu gevormd door 11 vaste en 3 kandidaatleden.

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de heren W.BO (jongeren- en studentenzaken), R.v.d.HO (vakbewegings- en bedrijvenwerk), H.UB (organisatie), P.VE (krant en publicaties) en T.WIE (scholing).

In het (na de conferentie ingestelde) "Organisatie-buro" hebben zitting de heren B.v.d.KW, T.v.d.ME, P.v.DU (allen belast met het contact met de afdelingen), R.v.d.HO (financiën) en H.UB die verantwoordelijk is voor het juist functioneren van dit "organisatie-buro".

De heer T.WI wordt, wat de scholing betreft, bijgestaan door de leden R.BO, W.BO en H.PI.

Afdelingen

Volgens het juni/juli-nummer van de krant "Proletarisch Links" beschikt P.L. over contactadressen in Amsterdam, Castricum, Delft, Deventer, Groningen, Hilversum, Hoorn, Middelburg, Noordwijk, Rotterdam, Rijswijk, Schiedam en Tilburg. Dit betekent niet dat in al deze plaatsen actieve P.L.-afdelingen zijn, evenmin als in Alkmaar, Almelo, Beverwijk, Eindhoven, Goes, Leeuwarden, Leiden en Nijmegen, waar incidenteel scholing plaats vindt of enkele P.L.-leden woonachtig zijn.

Bovengenoemde plaatsen zijn ondergebracht in vijf districten, te weten: district Amsterdam, district Zuid-Holland, district Utrecht, district Noord-Brabant, Zeeland en Limburg en district Oost en Noord.

Partijvorming

Zoals eerder vermeld bestaan er binnen P.L. serieuze plannen om van actiegroep te evolueren tot politieke partij.

De heren F.TI en J.CU stelden een rapport inzake partijvorming op. In het rapport, voorgelegd aan de (juni) conferentie, constateerden de scribenten dat een succesvol doorstoten van nieuwe

politieke partijen in de laatste jaren achterwege is gebleven, maar dat vanwege een te verwachten verscherping van de klassenstrijd en de tot gevolg hebbende "hergroepering in het politiek gebeuren rond VVD en PvdA", alsmede de opstelling van de CPN in deze, het noodzakelijk zal zijn, teneinde een werkelijke keus voor de arbeiders mogelijk te maken, dat zich in Nederland een partij manifesteert "op basis van een revolutionair program".

Ondanks de meningsverschillen over de termijn waarbinnen partijvorming gerealiseerd dient te worden, schijnt als streefdatum 1 mei 1974 aangehouden te worden en als eerste stap in deze richting is besloten de naam "Aktiegroep P.L." te wijzigen in "Kommunistenbond P.L.", om, aldus de heer T. WI "een zo juist mogelijke aanduiding te geven van de inhoud van ons streven, en geen enkele verrassing te doen ontstaan onder revolutionairen".

Plannen P.L.: een toekomstdroom?

Het is niet onmogelijk dat de ideeën van P.L. tot op zekere hoogte gerealiseerd zullen worden.

De voorstellen van de Commissie Peynenburg inzake dienstplichthervorming hebben weerstanden opgeroepen die een gezamenlijk optreden van groeperingen mogelijk bleken te maken. De ontbinding van de Franse partij "Ligue Communiste" heeft ook in Nederland geleid tot solidariteitsbetuigingen. Zo vond op 20 juli j.l. een bijeenkomst plaats waar o.a. door de Bond voor Dienstplichtigen, P.L., de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland (pro Chinees), de Revolutionaire Communistische Bond (trotskisten), de Federatie van Vrije Socialisten (anarchisten) en het Socialistisch Onderwijs Front een gezamenlijke verklaring werd opgesteld, waarin geageerd werd tegen de maatregel van de Franse regering. Het is de bedoeling dat dergelijke bijeenkomsten in de toekomst elke maand zullen plaats hebben.

Op basis van dergelijke actiepunten blijkt het dus mogelijk dat groeperingen met verschillende ideologische uitgangspunten gezamenlijk een standpunt bepalen en uitdragen. Derhalve moet het niet uitgesloten worden geacht dat P.L., mits deze tendens zich voortzet, bovengenoemde partijen en andere groeperingen in haar plannen betreft en er in zal slagen een hergroeperingscentrum voor uiterst links te worden, en dat

genoemde organisaties gaan inzien dat via een revolutionaire partij onder de noemer "anti-kapitalisme, pro-socialisme" gemakkelijker de diverse actiepunten (achtereenvolgens) gerealiseerd kunnen worden.

Rechts-extreme groeperingen in Nederland

Na de 2e Wereldoorlog zijn in Nederland verschillende extreem rechtse organisaties opgericht. Een aantal van deze organisaties is, na een kwijnend bestaan, opgegaan in andere groeperingen of na verloop van tijd geheel van het toneel verdwenen.

Tot de groeperingen die thans nog in meerdere of mindere mate actief zijn in Nederland, kunnen de volgende organisaties gerekend worden. De meest actieve daarvan is de Nederlandse Volksunie.

Northern League

De Northern League (de Noordbond) is een internationale neo-fascistische groepering, ontstaan in 1958 uit de lezerskring van het blad "Northern World", dat in 1957 door de Engelsman Roger PE. in het leven is geroepen.

Doel van de organisatie is: "het behoud van het rassen- en culturele erfdeel van de Noordse volkeren". Zij tracht dit te bevorderen door "alle volkeren van Noordeuropese afstamming te verenigen". De organisatie beschouwt alle gekleurde rassen als inferieur en is anti-semitisch en anti-communistisch.

Het secretariaat is gevestigd in Amsterdam ten huize van de ex-NSB'er J.KRULS, die tevens hoofdredacteur is van het Engelstalig orgaan van de League "The Northlander".

Were Di

In 1968 werd een kring Noord-Nederland van het Verbond van Nederlandse Werkgemeenschappen - Were Di - opgericht, een extreem rechtse organisatie die als ideaal de zogenaamde Heel Nederlandse Gedachte ("herstel van de Nederlandse Volksgemeenschap") nastreeft (Were-Di bestond toentertijd reeds in België).

Reeds gedurende geruime tijd ontplooit de kring Noord-Nederland geen activiteiten. Wel werd in het Were Di-orgaan Dietsland-Europa van juli 1973 voor de kring Noord-Nederland nog het postgironummer van de heer L.LO. vermeld. De heer LO. is ook penningmeester van de Jan Hartmanstichting.

Overigens werd in hetzelfde nummer van "Dietsland-Europa" medege-
deeld dat de abonnees voorlopig het tweemaandelijks blad "Rebel" zullen
ontvangen. Het eerste nummer zal in september 1973 verschijnen.

Jan Hartmanstichting

De in 1969 opgerichte Jan Hartmanstichting, een voortzetting van
de Landelijke Organisatie Invaliden Tochten (LOIT), is genoemd naar de
in 1968 overleden SS-officier Jan HARTMAN, die behoorde tot de meest pro-
minente en actieve leden van de LOIT.

De belangrijkste doelstelling van de Stichting is het verlenen van
materiële en geestelijke hulp aan daarvoor in aanmerking komende voorma-
lig politiek delinquenten. In dit verband onderhoudt de Stichting, even-
als de LOIT in het verleden, contacten met het zogenaamde Paul Hausser-
fonds van de "Hilfsgemeinschaft auf Gegenseitigkeit der Soldaten der ehe-
maligen Waffen SS" (HIAG).

Ofschoon sommige bestuursleden blijven vasthouden aan hun nationaal-
socialistische denkbeelden, beweegt de Stichting zich tot nu toe niet op
politiek terrein.

Bestuursleden zijn o.a. de heren A.KA , voormalig politiek delin-
quent, die de functies van voorzitter en secretaris waarneemt en L.LO ,
die het penningmeesterschap op zich genomen heeft.

Dietse Solidaristische Beweging

De Vlaamse Dietse Solidaristische Beweging, een voortzetting van
het Verbond Recht en Orde met ongeveer dezelfde doelstellingen en orga-
nisatiestructuur als het vooroorlogse fascistische Verbond van Dietse Na-
tionaal Solidaristen (VERDINASO), is opgericht in augustus 1969 en be-
vindt zich nog steeds in een stadium van "organisatorische en ideologische
opbouw".

Formeel bestaat de DSB in Nederland, de zogenaamde afdeling Noord-
Nederland, uit twee cellen t.w. het Noorden en het Midden en Zuiden van
het land, welke het begin moeten vormen van de DSB-organisatie hier te
lande. In feite leidt de organisatie in Nederland een kwijnend bestaan.
Slechts de heren H.H.W.BE en H.van OO zouden nog enkele ac-
tiviteiten voor de Beweging ontplooiën.

Het officiële orgaan van de DSB is het maandblad "Vrij Dietsland".

Nederlandse Volksunie

De Nederlandse Volksunie kwam begin 1971 tot stand na een fusie tussen de Actiegroep Vlaanderen (propageerde onder meer de zogenaamde Heel Nederland Gedachte) en het Nieuw Rechts Front (propageerde een fervent anti-communisme).

De NVU besloot in 1971 een zogenaamde Orde en Militanten Organisatie (OMO) te formeren, een "beschermingscorps", dat naar buiten als actiegroep zou moeten fungeren zonder dat er enig verband met de Volksunie mocht blijken. Een andere, eveneens zelfstandige tak van de Volksunie, zou de Jongeren Eenheid Nederland (JEN) moeten worden, waarvan de leden tot taak zouden krijgen "subversieve elementen te signaleren" die dan zo nodig door de OMO "onder druk zouden worden gezet of desnoods worden geëlimineerd, uit de samenleving verwijderd". Beide organisaties bestaan tot dusver slechts op papier.

Begin 1973 was er sprake van de oprichting van een actiegroep onder de naam Nieuwe Orde. Ook deze groep zou zelfstandig moeten optreden en trachten in contact te treden met op dezelfde golflengte afgestemde groeperingen in het buitenland.

In de loop van de tijd traden er herhaaldelijk conflicten op in de Raad van Bestuur, het bestuurscollege van de NVU. Teneinde de coördinatie tussen de leden van het college te verbeteren werd in mei 1973 besloten een driemanschap te formeren dat moet fungeren als een controlerend orgaan in de Raad van Bestuur. De heren B.S.POL, mr F.J.ZOJ en - voorlopig - G.LO, allen lid van de Raad van Bestuur, maken deel uit van het driemanschap. Naast bovengenoemde leden van de Raad van Bestuur maken van dit bestuurscollege deel uit mevrouw en de heren

Medio 1973 is de Stichting Nederlandse Volksunie opgericht. In de ontwerpstatuten van de stichting worden de heren G.LO en W.J.ET als oprichters genoemd. Doel van de stichting is het behartigen van de juridische belangen van de politieke partij Nederlandse Volksunie en van andere geen rechtspersoonlijkheid bezittende verenigingen, welke door deze politieke partij als dochterorganisaties of door de stichting als nevenorganisaties zijn of zullen worden opgericht.

De Nederlandse Volksunie telt ongeveer 75 leden waarvan ongeveer 25 leden actief zijn. Een aantal hunner heeft een oorlogsverleden.

Orgaan van de Volksunie is het gestencilde blad "Wij Nederland w.o. De Vlam." Redactieleden zijn o.a. A.J.A. CO (hoofdredacteur), W.J.ET, B.S.PO en R.RA.

Nationale Veiligheids Brigade

De in oktober 1971 opgerichte Nationale Veiligheids Brigade pretendeert de zogenaamde zwijgende meerderheid te vertegenwoordigen en op de sympathie van brede lagen van de bevolking te kunnen rekenen. De Brigade wil "inspirerend werken voor gezag en volk" opdat iedere burger zich zal keren "tegen gevaarlijke, subversieve en milieubedervende daden van andere volksgenoten."

Begin 1972 besloot de Brigade te gaan samenwerken met het Constructief Centrum, sinds april 1972 een voortzetting van de in april 1970 opgerichte organisatie Rechts Jong Nederland (RJN), welke organisatie "een dam wilde opwerpen tegen de op vrijwel elk gebied dreigende verlinking van de maatschappij." De Brigade zou hierbij gaan fungeren als een "beschermend" orgaan van het Constructief Centrum. Deze samenwerking resulteerde in een uitbreiding van de redactie van het blad "Vigilant" van het Constructief Centrum met de heren P.M.J. van der LI, voorzitter van de NVB en mr H.P. van der RI, lid van de NVB.

Binnen de Brigade heeft een machtsstrijd plaatsgevonden tussen de voorzitter P.M.J. van der LI en de heren J.G. GLIMMERVEEN, P.F.F. van GO en A.M. van der VE. De drie laatstgenoemden zouden medio 1972 in Utrecht een bijeenkomst belegd hebben om te komen tot de oprichting van een meer militante Nationale Veiligheids Brigade.

Op de oprichtingsvergadering in oktober 1971 waren ongeveer 20 personen aanwezig. Aangenomen kan worden, dat het aantal leden sindsdien niet is toegenomen.

Geschiedkundig Genootschap "De Wende"

Het Geschiedkundig Genootschap "De Wende" is in 1972 opgericht door de voormalig politiek delinquenten J.C. BEI, T. SCI en J.P. SC, die door middel van dit Genootschap eerherstel willen zoeken voor zichzelf en hun geestverwanten. Zij wensen dat de geschie-

denis van organisaties als de NSB en de SS opnieuw, maar dan "objectiever" zal worden geschreven. Daartoe wil men documenten, foto's, verklaringen e.d. verzamelen, een knipseldienst in het leven roepen, een bibliotheek opzetten en met bijdragen van leden een contactorgaan uitgeven.

In oktober 1972 verscheen het eerste nummer van het blad "De Wende". Het contactorgaan (met een oplage van ca 400 exemplaren) wordt toegezonden aan geestverwanten en een beperkt aantal sympathisanten.

Volgens de circulaires die aan een aantal voormalig politiek delinquenten zijn toegestuurd, hebben de oprichters geen politieke doelstellingen. Zij willen "geen herleving van de goede oude tijd", doch slechts "toeschouwer zijn bij de vaart der volkeren, maar dan hoofdzakelijk bij die periode, waarin wijzelf een werkzaam aandeel hadden." Vooralsnog zijn er geen redenen om aan te nemen dat de doelstellingen van het Genootschap verder reiken.

De Vrije Pers/Partij Nieuw Rechts

Het (voorlopig) 14-daagse blad "de Vrije Pers" is een voortzetting van het blad "Rechts-Om" en fungeert als het (niet-officiële) orgaan van de Partij Nieuw Rechts van de heer M.LEWIN. Het blad pretendeert "de spreekbuis voor en het trefpunt van de zwijgende meerderheid" te zijn.

In het blad komen geregeld artikelen voor die opvallen door de agressieve toon en die gericht zijn tegen alles wat de indruk maakt een "linkse signatuur" te hebben. Tevens worden in het blad aanvallen gedaan op het huidige democratische bestel, waarbij een beroep wordt gedaan op "nationale krachten" teneinde in Nederland "orde en gezag" te herstellen.

Het blad, dat hoofdzakelijk door de heer M.LEWIN wordt samengesteld, heeft een oplage van ca 1500 exemplaren.

Overigens is de heer M.LEWIN sedert het einde van de jaren vijftig regelmatig betrokken geweest bij de oprichting van politiek actieve groeperingen zoals de Nederlandse Volksbeweging, de Nieuwe Democratische Partij en de Partij Nieuw Rechts. Laatstgenoemde partij kreeg aanvankelijk her en der wat aanhang, die echter al spoedig slonk. Een kleine opleving beleefde de partij rond de gemeenteraadsverkiezingen in 1970, maar daarna is de belangstelling voor de partij weer gedaald.

Er is sprake van dat de partij aan de komende gemeenteraadsverkiezingen te Amsterdam, Rotterdam en Den Haag zal deelnemen.

De ideologische aspecten van het Sino-Sowjet conflict

Het Sino-Sowjet conflict is in de loop van de laatste tien jaren een zo vertrouwd aspect van het internationale politieke gebeuren geworden, dat men echt moet terugdenken om te beseffen hoe ongeloofwaardig het aanvankelijk leek dat de Sowjets en de Chinezen het op een volledige breuk zouden laten aankomen.

Ondanks het bewijs van het tegendeel dat Joegoslavië in 1948 al had geleverd, ondanks de uitdaging van het Kremlin door Albanië en de diepgaande verschillen die de polemiek tussen de CPSU en de CP-China aan het licht brachten, leek het nog voor de hand te liggen dat de "kameraden" de strijdbijl gemakkelijk konden begraven als het Westen door de twisten dreigde te worden bevoordeeld.

Voor de communistische wereldbeweging was de eenheid als voorwaarde voor de overwinning op het kapitalisme immers vanouds een fetisch, en het leek dan ook niet aannemelijk dat onderlinge ideologische geschillen zo diepgaand konden worden dat het ideologisch bindweefsel niet meer zou functioneren als een rem op divergentie in het staatkundig vlak. In ieder geval moest er nog van uitgegaan worden, dat de communistische landen de gelederen wel zouden sluiten als het, ongeacht in welke sector, aankwam op een confrontatie met een niet-communistisch land.

De principiële betekenis van het neutrale standpunt dat de Sowjet-Unie in september 1959 innam bij het eerste incident aan de Chinees-Indische grens, ontging de meeste waarnemers, omdat er toen - naar buiten althans - van een geschil tussen China en de Sowjet-Unie nog geen sprake was. In november 1963 memoreerden de Chinezen echter in een artikel in het Volksdagblad deze stellingname als het eerste "verraad aan het proletarisch internationalisme".

Inmiddels heeft het conflict tussen de Sowjet-Unie en China zo lang voortgewoekerd, hebben wij de ernstige grensincidenten van 1969 gehad, is de politiek van beide landen ten opzichte van de niet-communistische staten mede door het conflict sterk gewijzigd, en staan de twee grootmachten zo traditioneel tegenover elkaar, dat men nu geneigd zou zijn de ideologische factoren die mede tot het staatsconflict hebben bijgedragen, en de blijvende ideologische component van het conflict te onderwaarden.

Toch worden wederzijds de geschilpunten nog steeds ideologisch geformuleerd. Alleen daarom al heeft het zin de zaken waarover de tegenstanders als communisten verschillend dachten en denken beknopt weer te geven, waarna hun betekenis in het huidige stadium van het conflict kan worden ingeschat.

Het leiderschap van de CPSU

De explosieve groei van het aantal landen waarin een communistisch bewind gevestigd was, betekende onvermijdelijk dat de rol van de CPSU en van de Sowjet-Unie in de communistische wereldbeweging een geheel nieuwe zou moeten worden. Behalve door de Joegoslavische CP in 1948 werden toch nog tot de dood van STALIN in 1953 het leiderschap van de CPSU en het primaat van de Sowjetstaat nauwelijks betwist. Op CHROESTSJOW kwam echter de verantwoordelijkheid te rusten zowel binnen de Sowjet-Unie als in de relatie met de andere partijen een alternatief te vinden voor de stalinistische verstarring. Voor wat betreft de relatie met de andere partijen moest gepoogd worden de centrifugale krachten in te tomen door enigszins tegemoet te komen aan de nationale spanningen die de eenheid van de beweging bedreigden.

De Moskou-conferenties van twaalf regerende partijen (exclusief Joegoslavië) in november 1957, en van de 81 partijen eind 1960, stelden formeel de gelijkgerechtigdheid en onafhankelijkheid van alle partijen vast. "Polycentrisme", zoals in 1956 geopperd door de leider van de CP-Italië, Palmiro TOSTI, ging de Sowjets echter te ver. De CPSU was wél bereid afstand te doen van de titel "leidende partij". Op het 21e congres van de CPSU in januari 1959 verklaarde CHROESTSJOW dat, hoe vleiend het ook was voor de partij, de zusterpartijen haar ten onrechte een leidende rol toedachten. "In feite", aldus STALIN's onwaarschijnlijke erfgenaam, "leidt de CPSU de andere partijen niet, en leidt de Sowjet-Unie andere landen niet: in de communistische beweging zijn er geen superieure of inferieure partijen." Wel vond de CPSU het juist dat zij als een "voorhoede" van de internationale beweging werd beschouwd.

Dit mag dan lijken op een woordenspel, maar dat het meer was bleek uit de Verklaring van de Moskou-conferentie van 1960:

"De Sowjet-Unie is met succes de alomvattende opbouw van een communistische maatschappij aan het verwezenlijken. Andere landen van het socialistische kamp zijn doende met succes de grondslagen van het socialisme te leggen. Verschillende onder hen hebben reeds de periode bereikt van de opbouw van de ontwikkelde socialistische maatschappij."

Als de CPSU niet langer aanspraak zou maken op onbetwist leiderschap omdat de Sowjet-Unie het eerste land was waarin de revolutie had plaats gehad, en omdat de partij in de ontwikkeling van het "socialisme" meer ervaring had dan de andere, dan moest voor de uitstraling van haar ideo-

logisch gezag een nieuwe grond worden gevonden in het feit dat de Sowjet-Unie als enig land in de wereld reeds het stadium van de ontwikkeling van de "communistiche maatschappij" had bereikt.

Deze stelling hing uiteraard nauw samen met de uitgangspunten van CHROESTSJOW's binnenlandse politiek, die op het 22e congres van de CPSU in 1961 leidde tot de proclamatie van de overgang van de Dictatuur van het Proletariaat naar de "Staat (en partij!) van het gehele volk", en de afwijzing van de "spreiding van armoede" door het streven naar "communistiche overvloed", (in de Sowjet-Unie, wel te verstaan!).

Jammer genoeg voor de CPSU meende de CP-China dat de Sowjet-Unie door CHROESTSJOW alles behalve het stadium van de ontwikkeling van de communistiche maatschappij werden ingeleid. Integendeel vonden MAO TSE-TOENG en de zijnen dat het programma dat het 22e congres van de CPSU had aanvaard, bewees dat de leiding van de partij de klassenstrijd verloochende en voor de volle honderd procent een revisionistisch streven naar het herstel van het kapitalisme had omhelsd.

Wat de CPSU kwalitatief het recht had moeten geven de voorhoede van de internationale beweging te vormen, diskwalificeerde haar in de ogen van de CP-China ten enenmale, en kon bijna de vraag opwerpen of de CPSU eigenlijk nog wel het recht had zich een communistiche partij te noemen.

De schijnbare ironie van dit alles was, dat de CP-China zich nog op de conferentie van 1957 juist een groot voorstander had getoond van eenheid in het socialistische kamp onder de eenhoofdige leiding van de Sowjet-Unie. Wél moesten dan de Sowjets deze eenhoofdige leiding geven met inachtneming van de "juiste" doctrines, en moest hun politiek evenzo juist zijn. Met andere woorden, er moest onder leiding van de Sowjet-Unie een generale lijn worden gevolgd, die niet unilateraal door de CPSU kon worden vastgesteld, noch op een conferentie door een meerderheid (waar de Sowjets op konden rekenen) aan een minderheid (waartoe China zou behoren) worden opgedrongen. Er moest unanimititeit zijn.

Democratisch Centralisme versus Fractionalisme

De Moskouse Conferentie van 81 partijen in 1960 bracht de Sowjet- en Chinese standpunten over dit principiële vraagstuk niet nader tot elkaar. De ernst van de Chinese uitdaging aan Moskou werd volkomen duidelijk gemaakt door de toenmalige secretaris-generaal van de CP-China,

TEI , (recentelijk na jaren vergetelheid in China gerehabili- teerd), die op de conferentie een historische parallel trok tussen de po- sitie van de CP-China en LENIN's splitsing van de Sociaal Democratische partij in Bolsjewisten en Mensjewisten. LENIN had de eerste minderheids- fractie gevormd, die tenslotte de meerderheid was geworden.

De Sowjet-Unie slaagde er niet in op deze conferentie het principe van democratisch centralisme dat haar in de dagen van de Komintern zulke goede diensten had bewezen, geaccepteerd te doen krijgen voor de beslis- singen die door periodiek te houden conferenties van de communistische partijen, met meerderheid van stemmen genomen zouden worden. Men kwam niet verder dan de stelling dat "zorg voor de constante versteviging van de eenheid van de internationale communistische beweging, de hoogste in- ternationale plicht" was van elke marxistisch-leninistische partij. Verder zouden de zusterpartijen bilateraal "gerezen vragen" over elkaars activi- teiten "uitpraten", en zouden er periodiek grote conferenties worden ge- houden om " gemeenschappelijke posities uit te werken."

De openlijke aanval die CHROESTSJOW op de "dogmatische" (pro-Chine- se) Albanese Arbeiderspartij deed op de eerste dag van het 22e partijcon- gres van de CPSU (17 oktober 1961), was voor de Chinese gedelegeerde, TSJOE EN-LAI, aanleiding om met verwijzing naar de Verklaringen van 1957 en 1960 de noodzaak van het streven naar eenheid nogmaals te onderstrepen, en vast te stellen dat deze niet gediend werd door unilaterale veroorde- ling van een partij door een ander. De CP-China, aldus TSJOE, hoopte dat geschillen tussen zusterpartijen op basis van wederzijdse eerbiediging van de onafhankelijkheid en gelijkgerechtigdheid der partijen zouden wor- den uitgepraat.

De openbaarheid van het geschil tussen de CPSU en de CP-China was, zij het dan nog enige tijd met gebruikmaking van de doorzichtige façade van Sowjet-aanvallen op Albanië en Chinese aanvallen op Joegoslavië, hier- mede in feite bereikt.

De geschilpunten

De strijd om de leiding zou uiteraard nooit zo fel geworden zijn, als de geschilpunten niet zo diepgaand waren geweest. Deze geschilpunten waren echter zowel in het vlak van de binnenlandse politiek als met be- trekking tot de internationale opstelling van het communistisch blok zo

principeel dat zij slechts door wilsoplegging hadden kunnen worden weggevaagd. Daartoe was geen van beide partijen in staat.

Destalinisatie

De algehele verloochening van STALIN door de CPSU-leiding onder CHROESTSJOW was voor de CP-China onaanvaardbaar, niet alleen omdat de daarmee samenhangende hekeling van de persoonsverheerlijking impliciet ook de positie van MAO TSE-TOENG aantastte, maar omdat zij deze verloochening zag als een ondermijning van het principe van de Dictatuur van het Proletariaat, en omdat er de weg mee werd geopend voor het inspelen op wat CHROESTSJOW "essentiële veranderingen" noemde die zich in de wereld hadden voorgedaan. De Chinezen beschouwden CHROESTSJOW's ideeën als "verwerping van het marxistisch-leninisme op het stuk van een reeks principiële kwesties." (Rode Vlag en Volksdagblad, 6 september 1963).

"Vreedzame overgang naar het socialisme"

Een voorbeeld hiervan was CHROESTSJOW's mededeling aan het 20e CPSU-congres dat het waarschijnlijk was dat de overgang naar het "socialisme" op steeds meer verschillende manieren zou gaan plaatsvinden, en dat burgeroorlog zeker niet onder alle omstandigheden noodzakelijk zou blijken. CHROESTSJOW ontkende niet dat de revolutionaire herstructurering van de kapitalistische maatschappij tot een socialistische noodzakelijk was, noch dat het streven daarnaar de revolutionaire marxist onderscheidde van de reformist en de opportunist. Hij stelde echter dat het onwaar was dat de communisten geweld en burgeroorlog als de enige middelen beschouwden waarmee de maatschappij kon worden omgebouwd.

De CP-China legde haar standpunt terzake neer in een werkstuk dat zij presenteerde bij de Moskou-conferentie van 1957. Zij ontkende niet de tactische waarde van het poneren van een dergelijke stelling. Immers, "het maakt het de communistische partijen van de kapitalistische landen mogelijk zich de aanvallen te besparen, die met betrekking tot die kwestie tegen hen worden gedaan en brengt hen voordeel op politiek plan: het helpt de massa te winnen, de bourgeoisie alle voorwendsels uit de handen te slaan en ze te isoleren." Maar de Chinezen waarschuwden hun "kameraaden" ervoor aan deze stelling zelf geloof te hechten, omdat het vaststond dat de bourgeoisie zich niet goedschiks van het historisch toneel zou

terugtrekken. Teveel nadruk op de (hersenschimmige) mogelijkheid om de macht te veroveren door een meerderheid te behalen in het parlement zou volgens hen leiden tot verslapping van de revolutionaire wil van het proletariaat en zijn morele ontwapening tot gevolg hebben.

Met de CP-Italië die de parlementaire weg naar de macht in haar vaan schreef, ging de CP-China een polemiek aan, waarin zij de Italiaanse broeders onder meer het "parlementaire kretinisme" aanwreef, waarvan LENIN de sociaal-democraten had beschuldigd. De Italiaanse gedachte dat "structurele hervormingen" mogelijk waren binnen het raam van de bestaande staatsvorm, wezen de Chinezen af als een anti-marxistische gedachte, gebaseerd op de illusie dat staatsorganen (dus een aspect van de "bovenbouw") boven de klassen konden staan.

Vreedzame coëxistentie en bevrijdingsoorlogen

Evenals de vreedzame overgang naar het socialisme, werd ook CHROESTSJOW's formulering van de Vreedzame Coëxistentie met de niet-communistische landen, i.e. wedijver met alle middelen behalve gewapende strijd, als de in het nucleaire tijdperk meest aangewezen vorm van klassenstrijd, door de Chinezen aanvechtbaar geacht. Ook hier mondde het dispuut uit in de vraag of er nu sprake was van een "taktiek", waartoe de Chinezen bereid waren, of van een "strategie" waarvoor de Sowjets, geïmponeerd door de risico's van een nucleaire oorlog, opteerden.

Hoewel ook door de Sowjets binnen het raam van de Vreedzame Coëxistentie de z.g. nationale bevrijdingsoorlogen beslist wél mogelijk werden geacht, werden ook deze in het dispuut betrokken, en wel omdat de Chinezen er prioriteit aan wensten te geven boven het Sowjet-streven naar "ontwapening en vrede": de volkeren hadden om zich te bevrijden bewapening en niet ontwapening nodig. De Sowjets ontkenden dat coëxistentie en revolutie onverenigbaar waren met elkaar, wat de Chinezen er echter niet van weerhield ook op dit punt te constateren dat de CPSU onder CHROESTSJOW de zaak van de revolutie verried.

Dictatuur van het proletariaat en klassenstrijd

Reeds in de inleiding werd aandacht besteed aan de Chinese reactie op de pretentie van de Sowjet-Unie, dat zij het stadium van de opbouw van de communistische maatschappij had bereikt. In 1957 was MAO TSE-TOENG,

schrijvend over de "Tegenstellingen onder het Volk", al zover gegaan dat hij zijn eigen onvolmaaktheid als marxist aanvoerde om te betogen dat de bourgeoisie (in China) onmogelijk al haar streken verloren kon hebben.

Terwijl CHROESTSJOW de teugels wat wilde laten vieren, voorspelde MAO een langdurige klassenstrijd, het verschijnen van nieuwe contra-revolutionairen nadat de bestaande waren bedwongen, kortom een lange periode waarin de dictatuur van het proletariaat, of beter gezegd MAO's aan de Chinese verhoudingen aangepaste "democratische volksdictatuur" in China nodig zou zijn. Uiteraard schreef MAO voor en over China, en de relevantie van het stuk zou later in de Culturele Revolutie en in het conflict met LI steeds weer blijken. Toch valt er veel meer uit te proeven dan een vaststelling dat de Sowjet-ervaring niet op China van toepassing is. Het klinkt bijna als een waarschuwing aan het adres van de CPSU-leiding, als MAO verklaart, dat "velen niet erkennen dat tegenstellingen blijven bestaan in een socialistische maatschappij".

In de Culturele Revolutie was MAO bereid de partij, de voorhoede van het volk, te ontmantelen om de revisionistische tendenzen tot herstel van bourgeoisie en kapitalisme te bestrijden. Men behoeft zich niet af te vragen wat er van de CPSU zou zijn overgebleven als MAO het voor het zeggen had gehad.

Er waren meer geschilpunten, zoals bijvoorbeeld de vraag of de hoogst ontwikkelde communistische landen er niet beter aan deden ontwikkelingshulp te beperken tot behoeftige broederlanden, in plaats van de nationale bourgeoisie in niet-communistische ontwikkelingslanden economisch te helpen versterken. De Chinezen beschouwden tenslotte de nadruk op de economische wedijver in het kader van de Vreedzame Coëxistentie, en - daaruit voortvloeiend - de Sowjetstelling dat de versnelde uitbouw van de economie van de Sowjet-Unie een internationaal communistisch belang was, als eenvoudig "economisme", LENIN's term voor de ketterij van prioriteit verlenen aan economische kwesties in plaats van aan politieke organisatie en actie.

In hoeverre is het conflict nog ideologisch?

Voor wat betreft de binnenlandse politiek zijn de ideologische geschilpunten in de loop der jaren slechts verscherpt. Het Sowjetkamp acht de Gedachten van MAO anti-marxistische dwaalwegen te zijn, die China via

het chaotisch anarchisme van de Culturele Revolutie op een dood spoor hebben gebracht. Peking beschouwt de politiek van de huidige leiders van de Sowjet-Unie als "Chroestsjowisme zonder CHROESTSJOW", en gaat ervan uit dat het revisionisme in de Sowjet-Unie heeft gezegevierd. Van een dialoog, zoals die waarmee het conflict in het begin van de jaren zestig in de openbaarheid werd gebracht, is niet langer sprake. Ook de schijn dat men elkaar ideologisch tot rede wenst te brengen, wordt niet opgehouden.

De Chinezen beperken zich tot het aanduiden van de CPSU-leiding als een revisionistische klik, en richten hun aanvallen vrijwel uitsluitend op de "hegemonistische supermachtspolitiek" en het "sociaal imperialisme" van de Sowjet-Unie. Van tijd tot tijd wordt nog wel commentaar geleverd op de binnenlandse politiek van de Sowjet-Unie. Zo weet op 13 maart 1973 het persbureau NCNA de landbouwproblemen van de Sowjet-Unie aan de "revisionistische lijn van de leiding, die de grondslagen van de socialistische economie heeft vernietigd en de ontwikkeling van de productiekrachten heeft gehinderd", maar ook dit commentaar was zoals vrijwel alle Chinese kritiek voor internationale consumptie bestemd. De Sowjets daarentegen leveren wel, in op China gerichte radiuitzendingen, geregeld ideologische kritiek op de Chinese leiders, maar deze uitzendingen hebben duidelijk subversieve bedoelingen. Daarnaast geven de Sowjets ook hun eigen achterban veel anti-Chinese, ideologische injecties. De Chinese achterban wordt al jaren geestelijk bewapend tegen het revisionisme in eigen gelederen. Teruggrijpend op de Moskou-verklaring van 1957, waarin gesteld werd dat "de aanwezigheid van bourgeois invloed de binnenlandse bron van het revisionisme, en het toegeven aan imperialistische druk de buitenlandse is", legden MAO en de zijnen met name tussen de "zwendelaar" LI en de sociaal-imperialistische Sowjet-Unie een direct verband.

Op het vlak van de buitenlandse politiek zijn de ideologische motieven voor het conflict minder geloofwaardig geworden, en wel sedert de Volksrepubliek het streven naar diplomatieke respectabiliteit heeft ingezet. De Chinezen geloven nog altijd niet in de mogelijkheid van een vreedzame overgang naar het socialisme, en de recente gebeurtenissen in Chili zullen niet nagelaten hebben hen nogmaals van hun gelijk te overtuigen. Wat echter weggevallen is, is de militante Chinese opstelling

met betrekking tot de nationale bevrijdingsoorlogen en de confrontatie met het kapitalisme.

Nu speelt bij de internationale opstelling van China een belangrijke, zo niet de belangrijkste rol, de vrees die de Sowjet-Unie de Chinese leiders inboezemt. De Sowjetinvasie van Tsjechoslowakije in 1968, de incidenten aan de Sino-Sowjetgrens in 1969, en de aanwezigheid van een imponerende Sowjet-strijdmacht langs deze grens, hebben de Chinezen ertoe genoopt ernstig rekening te houden met de mogelijkheid dat de Sowjets een militaire oplossing voor het conflict zullen kiezen. Chinese woordvoerders, en vooral premier TSJOE EN-LAI, laten zelden een gelegenheid voorbijgaan aan hun bezorgdheid hierover uiting te geven.

Andere variabelen, zoals bijvoorbeeld de groeiende nucleaire afweermogelijkheden van China, even buiten beschouwing gelaten, kan een correlatie worden geconstateerd tussen de waarschijnlijkheid van een Sowjetbeslissing om met wapens in te grijpen en die van een voor de Sowjets gunstige omwenteling in China.

Zo kan men zich voorstellen dat de Sowjets een tegenregering te hulp zouden snellen. Als de kans op een succesvolle machtsgreep door een pro-Sowjet factie in de Chinese partij zou bestaan, zou een militaire ingreep niet nodig zijn, terwijl het geheel ontbreken van zo'n factie het oorlogsgevaar weer zou kunnen vergroten.

Zonder de tegenwoordige afbeelding van LI als een revisionist, die zich als ultra-linkse vermomde, als waarachtig te hoeven accepteren, mogen wij ervan uitgaan dat tot zijn eliminatie door MAO ook diens vrees voor een door LI zelf al dan niet gezochte Sowjet-inmenging heeft bijgedragen. Als kanttekening ware hierbij nog te plaatsen de, overigens niet bevestigde, veronderstelling van vele waarnemers, dat LI zich tegen de dooi in de Sino-Amerikaanse relaties zou hebben verzet.

De Sowjets kenschetsen de internationale opstelling van China als een uiting van "grootmacht aspiraties" en "Han-chauvinisme", dus geheel gespeend van enige marxistische grondslag.

Als wij echter de Chinese rationalisatie van deze opstelling volgen, dan tekent zich het beeld af van een natie, die geroepen is de zaak van het marxisme-leninisme levend te houden in een wereld, waarin deze niet slechts door de traditionele vijand, het kapitalistisch imperialisme, wordt belaagd, maar ook door het volstreekte revisionisme van de Sowjet-Unie. Als Realpolitiker moeten de Chinezen daarom evenals STALIN in zijn

tijd niet slechts bereid zijn hun wereldrevolutionaire pretenties voorlopig te laten verdringen door nationaal belang, maar zelfs monsterverbonden te sluiten met vijanden die op het gegeven moment minder gevaarlijk mogen worden geacht dan andere. En op dit moment geldt de Sowjet-Unie als een gevaarlijker vijand dan de Verenigde Staten.

Bijlage

Organisatieschema van de KEN ml.

